SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
Fakultet filozofije i religijskih znanosti
Jordanovac 110, 10000 Zagreb

OBRANA DOKTORSKOGA RADA

Damjan Abou Aldan

Granice i mogućnosti autonomije u paradigmi skrbi usmjerene na osobu – bioetička perspektiva

članovi Povjerenstva:

doc. dr. sc. Marijana Kolednjak, predsjednica

izv. prof. dr. sc. Barbara Ćuk, član

prof. dr. sc. Odilon-Gbènoukpo Singbo, vanjski član

Obrana će se održati u

ponedjeljak, 7. prosinca 2026., u 11:30 sati

u Vijećnici Fakulteta (1. kat)

Sažetak i ključne riječi na hrvatskom jeziku:

SAŽETAK

Poštivanje autonomije jedno je od temeljnih načela suvremene bioetike i označava pravo pojedinca da samostalno odlučuje o vlastitom životu i zdravlju. Autonomija nije apsolutna nego ovisi o kompetentnosti osobe, utjecajima i konkretnim okolnostima. Temelj

autonomije jest sposobnost razumijevanja informacija, procjene posljedica i donošenja racionalnih odluka. Razvoj načela autonomije povezan je s promjenama u medicinskim modelima, od paternalističkog prema onima koji naglašavaju aktivnu ulogu pacijenta. Suvremeni trendovi naglašavaju partnerski odnos te autonomiju ostvaruju kroz zajedničko donošenje odluka. Ovim se istraživanjem predlaže model „podijeljene neizbježne odgovornosti“ u kojem pacijent i zdravstveni stručnjak zajednički sudjeluju u procesu odlučivanja, pri čemu stručnjak savjetuje i usmjerava, a pacijent odlučuje u skladu sa svojim vrijednostima i mogućnostima. Takav pristup autonomiju shvaća kao relacijsku odgovornost utemeljenu na povjerenju. Prvom se hipotezom ističe načelo autonomije u suvremenim sustavima može imati negativne posljedice jer potiče atomizaciju pojedinca i zanemaruje složenost suvremenih medicinskih informacija. Drugom se hipotezom naglašava da pristup skrbi usmjerene na osobu mijenja razumijevanje autonomije i pacijenta promatra kao jedinstvenu osobu s vlastitim iskustvom. Autonomija se ne svodi samo na čin odlučivanja, nego na odnos u kojem se pacijentu pruža razumijevanje i pomoć bez nametanja odluka. Trećom se hipotezom postavlja koncept podijeljene neizbježne odgovornosti kao nadopunu autonomiji, naglašavajući da je čovjek biće odnosa koje u teškim situacijama treba podršku. Time se autonomija proširuje iz individualnog izbora u odnos suradnje, u kojem povjerenje proizlazi iz poštovanja i kompetencije, a ne iz autoriteta ili potpune samostalnosti.

Ključne riječi: autonomija, bioetika, biomedicinska etika, personalizam, skrb usmjerena na osobu

Sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku:

SUMMARY

Respect for autonomy is one of the fundamental principles of contemporary bioethics and refers to an individual's right to make decisions independently regarding their own life and health. However, autonomy is not absolute, as it depends on an individual's decision making capacity, external influences, and specific circumstances. The foundation of autonomy lies in the ability to understand relevant information, assess potential consequences, and make rational decisions. The development of the principle of autonomy is closely linked to changes in medical models, particularly the transition from paternalistic approaches to models that emphasize the patient's active role. Contemporary approaches increasingly promote a partnership-based relationship between patients and healthcare professionals, in which autonomy is exercised through shared decision-making. This research proposes a model of shared inevitable responsibility, in which patients and healthcare professionals jointly participate in the decision-making process. Within this model, healthcare professionals provide advice and guidance, while patients make decisions in accordance with their own values and capabilities. This approach conceptualizes autonomy as a form of relational responsibility grounded in mutual trust. The first hypothesis suggests that the principle of autonomy, as applied in contemporary healthcare systems, may have negative consequences by encouraging individual atomization and overlooking the complexity of contemporary medical information. The second hypothesis emphasizes that the person-centered care approach transforms the understanding of autonomy by recognizing the patient as a unique individual with their own experiences. Autonomy is not merely a matter of making decisions; rather, it encompasses a relationship in which patients are offered understanding and support without having decisions imposed upon them. The third hypothesis introduces the concept of shared inevitable responsibility as a complement to the principle of autonomy, emphasizing that human beings are inherently relational and require support in challenging circumstances. In this way, autonomy is extended beyond individual choice to encompass a relationship of cooperation in which trust is established through mutual respect and professional competence rather than authority or complete individual independence.

Keywords: autonomy, bioethics, biomedical ethics, personalism, person-centered care